ИНСТИТУТ ПО ПОЧВОЗНАНИЕ, АГРОТЕХНОЛОГИИ И ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА "Н. ПУШКАРОВ" - София
1331 Шосе Сеница №7
Регистрационен № секс № , дата
РД-01-8/09.05.2017

СТАНОВИЩЕ

относно конкурса за „доцент" по научната специалност Ентомология (Фитохелминтология), **обявен в ДВ бр. 94 от 25.11.2016 год. с кандидат Женя Иванова Илиева,**
от проф. д-р Влада Кирилова Пенева, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН, професионално направлние 4.3 Биологически науки, научни специалности зоология, паразитология и хелминтология, **определена съгласно Заповед № РД 09-9/23.02.2017 год. на Председателя на ССА за член на научното жури**

1. Кратко представяне на кандидата.

Женя Илиева е родена на 7 юни 1964 г. в Димитровград. През 1987 г. получава магистърска степен по биология-зоология (паразитология) в Софийски университет "Св. Кл. Охридски", Биологически факултет (СУ, БФ). Работила е като научен сътрудник в СУ, БФ от 1987 до 1989 г. и в Иститута по защита на растенията, Секция Карантина на растенията от 1995 до 2010 г., от 2010 до 2011 г. е главен асистент в същия институт. От 2011 г. и досега е главен асистент в Институт по почвознание, агротехнологии и растителна защита „Н. Пушкаров".

Дисертацията й на тема „Почвени нематодни съобщества от биосферния резерват "Парангалица" за присъждане на научната и образователна степен д-р по паразитология и хелминтология (01.06.19.) е защитена през 2007 г.

Женя Илиева има една 8 месечна специализация в Университета във Вагенинген, Холандия през 1998 г., две двумесечни специализации последователно през 2006 г. и 2007 г. в Rothamsted Research Station, Велиобритания. Тези специализации са свързани с усвояване на съвременни методи за изучаване на различни групи нематоди с икономическо значение, и особено, цистообразуващи нематоди. Кандидатката е взела участие и в два краткосрочни обучителни курса, свързани с анализа на риска от вредители съответно през 2008 г. в Лимасол, Кипър и през 2010 г. в Хамамет, Тунис. Това помага в значителна степен на Д-р Илиева да провежда изследователската си работа на съвременно ниво.

Преподавателската дейност на Ж. Илиева се изразява в ръководството на 3 дипломни работи за придобиване на магистърска степен в СУ, Биологически факултет.

Владее руски и английски език. Има много добра компютърна грамотност.

Кандидатката е член на Българското паразитологично дружество и Европейското дружество на нематолозите.

Експертната дейност на д-р Илиева се изразява в участието й в редица работни групи към НСРЗ, МЗХ, както и в международна експертна група по оценка на риска от *Meloidogyne enterolobii*. Участвала е в разработване на модули в областта на растителната защита в Център за професионално обучение към Институт за защита на растенията към Национална агенция за професионално образование и обучение.

2. Общо описание на научната продукция.

В конкурса за „доцент" Женя Илиева участва с обща продукция от 41 труда, групирани по следния начин:

- *Научни-публикации по номенклатурната специалност – от тях:*

- Публикации, свързани с докторската дисертация – 3 броя и автореферат, които не подлежат на разглеждане;

- Публикации в списания с импакт фактор – 2 броя, едната под печат

- Публикации в рецензирани и реферирани научни списания – 17 броя, две с бележки от редакцията на съответните списания, че са приети за публикуване;

- Публикации в тематични сборници – 1 брой

- Публикации в сборници от конференции – няма;

Личното участие на Женя Илиева в посочените 20 труда се илюстрира с факта, че в 7 - е първи, в 8 – е втори, а в останалите 5 - е трети и следващ автор.

- *Учебници – няма.*
- *Учебни ръководства – няма*
- *Научен отчет по проект – 1 брой*
- *Публикации в български нерефирирани списания – 3 броя*
- *Анализи на риска от вредители – 4 броя*
- *Методики – 4*
- *Научно-популярни статии - 5*

*За изготвяне на становището подлежат на анализ **32 броя**.*

Не са включени абстрактите от участия в научни форуми, както и публикацията под №27, тъй като тя всъщност представлява ръкопис. Независимо, че е отбелязано, че посочената като глава 8 от дисертацията, е предадена за печат в сп. Nematology, очевидно тя не е била публикувана.

3. Научноизследователска дейност.

Области на публикуване.

Основната част от публикациита на Женя Иванова са свързани с изучаването на растителните нематоди в различни направления – фауна, морфология, таксономия, екология. Не малка част от тях засягат икономически важни видове, някои от които карантинни и включват също анализи на риска от три вида паразитни нематоди. В областта на ентомологията са публикувани 3 статии, проведени са анализи на риска от два вида; предложени са методики за изпитване на инсектициди, наблюдение и борба с доматения молец и програма за контрол и борба с инвазивния вид *Drosophila suzukii*. Известна част -3- са посветени на важни страни от методологията при анализи на риск от вредители.

Цитиране и реферирane на научната продукция.

Голяма част от трудове на д-р Илиева (17) са били цитирани от други автори. Списъкът на цитиранията съдържа общо 79 позовавания, от които почти ½ (32) са в списания с IF, 39 са в статии, публикувани в международни и национални издания, обзорни трудове, монографии и други и 8 в дисертации. Това е доказателство за голямата значимост на разработките на кандидата и далеч са надхвърлени изискванията за доцент. Не приемам цитирането, посочено в дисертацията на И Илиев, тъй като в един от трудовете по дисертацията Женя Илиева е съавтор.

Участие в научни проекти.

Женя Илиева е била ръководител на един проект, финансиран от МОН и 2 проекта от СА. Била е участник в 5 проекта с национално финансиране (НСРЗ, МОН и МОСВ) и 5 изследователски проекта, финансирани от СА и НЦАН.

През последните 12 години д-р Илиева е участвала в разработката на 7 проекта, финансирани от международни институции. Проектите, които ръководи

кандидатката или в които е участник, засягат важни страни от растителната защита, откриването и диагностиката на вредители, в това число карантинни обекти, оценката на риска, системата за наблюдение и др.

4. Значимост на приносите за науката и практиката. Обоснован отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа

Научните приноси са предимно в областта на фауната, таксономията, морфологията и разпространението на определени систематични групи растителни нематоди, както и асоциираните с тях растения в различни типове местообитания. Проучванията влючват много райони в страната, но с най-голяма интензивност те са провеждани в планините Рила, Странджа, Родопите, Малешевската планина. Описани са 3 вида нематоди нова за науката и мъжките на един вид. Установени са едно семейство, два рода и редица видове нови за фауната на страната от разредите Dorylaimida, Plectida, Rhabditida, установени са и 15 нови вида плектиди за фауната на Турция. Характеризирани са морфологически повече от 50 вида растителни нематоди и са събрани нови данни за разпространението и асоциираните видове растения. Предложен е един нов синоним и ключ за определяне на видовете от род *Aporcelaimellus*.

Изследванията върху нематодите, свързани с цвеклото, разпространението на галови нематоди от род *Meloidogyne* в отделни райони на Южна България и оценката на провредите, предизвикано от тях, както и проучването върху биологията на цистообразуващата нематода *Heterodera filipjevi*, се отнасят пряко и към селскостопанската практика.

Приносите в областта на екологията на почвените нематоди са свързани с характеризиране и оценка на състава и структурата на нематодни комплекси в различен тип местообитания в Природен парк Странджа, в Лозенска планина е проучено влинието на низов пожар върху нематодните съобщества.

Ценен справочен труд е обобщеният списък на нематодите, установени в България, основан на литературни източници, публикувани преди 1996 г.

Особено важни за практиката са научно-приложните и приложните приноси в областта на растителата защита и карантината, които включват разработване и усъвършенстване на методите и подходите при анализа и оценката на риска от вредители, особено на инвазивни такива. Анализирани са пътищата и вероятността на проникване в нови територии на няколко инвазивни вида насекоми и растително-паразитни нематоди. Тези разработки имат важно значение за контрола и предпазването от навлизане и установяване на опасни вредители в районите, подложени на такава оценка – България, страните от Европейската и средиземноморска организация по растителна защита (EPPO), Европа. Бих искала да спомена като особено значими методическите разработки за картотекиране на заразата от галови нематоди от род *Meloidogyne* и синя китка в площи с тютюн и мероприятия за борба с тях, инструкцията за наблюдение и борба с доматения миниращ молец – *Tuta absoluta*, методиката за биологично изпитване на инсектициди срещу същия вредител, както и Националната програма за фитосанитарен контрол и борба с инвазивната винена мушица *D. suzukii*.

Научната, начно-приложната и експертна дейност представят Женя Илиева като специалист нематолог с многогодишен опит и умения, с експертиза и в

областта на растителната защита, карантината, диагностиката и методичните подходи при анализа и оценка на риска от вредители – насекоми и нематоди.

5. Забележки и препоръки.

Препоръчвам в бъдещата си работа кандидатката да публикува повече в списания с IF и да използва по-широко молекулярни подходи в изследванията си.

6. Заключение

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидатката считам, че д-р Женя Илиева като цяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в ССА Женя Илиева има образователна и научна степен д-р и дълъг стаж по специалността (повече от 30 години); представените публикации в реферирани списания са 20 броя, от които 2 в списания с IF, общ IF 4.04 при минимално изискване 25, от тях 5 в списания с импакт фактор и общ IF-2.5; от тези публикации три са в процес на публикуване или 15% при изискване не пвече от 10%; в 7 от тези публикации кандидатката е водещ автор - 35 % при изискване да е пръв автор в 1/3 от тях; броят на цитиранията 78 - 32 в списания с IF надвишава съществено критериите – 12 цитирания, от които 3 в списания с IF; ръководство на 3 и участие в 17 научни и научно-приложни проекта при минимално изискване за участие в 5 прокта; участие в 2 национални и 6 международни научни форума при изскване – 2; няма зачислен докторант. Както се вижда от гореизложеното, наукометричните показатели на кандидатката в общи линии отговарят на критериите за доцент, като недостигът при някои от тях, напр. по-малък брой публикации в реферирани списания и такива с IF, както и отсъствието на зачислен докторант, може да бъде компенсирано от по-високиs общ IF, по-големия брой цитати, повече разработвани проекта, повече участия в научни форуми.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната й дейност.

Предлагам на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Научният съвет на ИПАЗР „Н. Пушкаров" - да избере **гл. асистент д-р Женя Илиева** за **„доцент"** по научната специалност Ентомология (Фитохелминтология).

Дата: 5 май 2017 г.
София

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

.....проф. д-р Влада К. Пенева

( )